

Het is aan ondernemers om een inschatting te maken van de toekomstige vraag van consumenten die – door de hogere rente – vandaag meer geld opzijzetten. Zo is de rente meer dan de prijs van geld. Het is een belangrijk coördinatiemechanisme dat zorgt voor een goede balans tussen investeringen en consumptie door de tijd heen.

Dat tijdspad kan trouwens variëren. Zo zal het ontwerpen en fabriceren van een nieuw kledingstuk waarschijnlijk minder tijd in beslag nemen dan de ontwikkeling van een nieuwe chipmachine. De duur van deze investeringen verhoudt zich tot de projecten. Investeringen die erg veel tijd vergen, zijn aantrekkelijker bij een lage rente dan bij een hoge rente.

Hoe meer de beleidsrente van de centrale bank aansluit bij de ‘natuurlijke’ rente, hoe kleiner de kans op excessen in een economie. In het verleden is dat nog weleens fout gegaan. Een bekend voorbeeld is de Amerikaanse huizenmarkt van voor de crisis. De lage rente zorgde ervoor dat banken steeds makkelijker krediet verstrekten. Dat zette een trend in werking, waarbij huizen steeds duurder werden. Makelaars, bouwondernemingen, woonwinkels en vele andere bedrijven profiteerden van die trend.

Maar toen de Fed de rente optrok, kwamen grote groepen huizenbezitters in de problemen.

DE RENTE IS MEER DAN DE PRIJS VAN GELD. HET IS EEN BELANGRIJK COÖRDINATIEMECHANISME, DAT ZORGT VOOR EEN GOEDE BALANS TUSSEN INVESTERINGEN EN CONSUMPTIE DOOR DE TIJD HEEN

Dat besmette de bankensector en vervolgens de hele economie. Oorzaak van de malaise was niet zozeer dat de Fed de rente optrok, maar dat deze daarvoor te lang te laag is gebleven. Dat creëerde een onhoudbare situatie van te veel schulden en te weinig toekomstige vraag, een fundament op drijfzand.

Ook nu is het de vraag of de Fed de rente tijdig heeft opgetrokken of toch te lang te laag heeft gehouden.

REËLE RENTE

Bij het rente-effect is het altijd belangrijk om verder te kijken dan de nominale rentestanden. Een rente van 1 procent kan een krap monetair beleid betekenen, terwijl deze bij een rente van 10 procent soepel kan zijn. Alles hangt af van de inflatie.

De reële rente (nominale rente minus inflatie) corrigeert voor dat verschijnsel. De reële rente is de afgelopen maanden gedaald. De opgetrokken nominale rente is meer dan tenietgedaan door prijsstijgingen.

Een complicerende factor bij de berekening van inflatie is dat economen veelal uitgaan van de consumentenprijsindex, een mandje van goederen en diensten dat het uitgavepatroon van huishoudens moet weerspiegelen. Maar door tal van aannames en arbitraire rekenmethodes, kan het best zo zijn dat iemands persoonlijke inflatie afwijkt van hetgeen de consumentenprijsindex doet

vermoeden. En de prijzen van beleggingen zitten er niet in.

Om de oorzaken van de veranderende koopkracht goed te zien, is het dan ook goed om naar de geldgroei te kijken. Een groeiende geldhoeveelheid kan via verschillende kanalen terecht komen in de reële economie en in de financiële markten.

VOORUITZICHTEN

Het is de verwachting dat de beleidsrente de komende jaren nog een aantal keer omhooggaat. Toch blijft het lastig om ver vooruit te kijken, zo leert het verleden. Terwijl de Amerikaanse economie medio 2009 al uit de recessie kwam heeft het, tegen menige verwachting in, nog tot eind 2015 geduurd voordat de rente voorzichtig is verhoogd.

Fed-voorzitter Janet Yellen kijkt in de eerste plaats naar de werkgelegenheid en inflatie, maar die hangen zonder meer samen met de bredere economische ontwikkeling. Als de trend zich voortzet en de economie verder groeit, kan de rente omhoog.

Toch zijn er voldoende onzekerheden in het spel. Wat gaat de Amerikaanse economie bijvoorbeeld doen onder Trump, en hoeveel geld heeft hij nodig voor zijn plannen?

Het monetaire beleid in de VS tot dusver heeft de koers van de dollar opgedreven, met gevolgen voor de handelsbalans en opkomende markten die dollarleningen zijn aangegaan. Daarnaast is het, gezien de schulden in de VS, voor de financierbaarheid de vraag of Amerika wel een hogere rente kan dragen.

En dan is er nog een cyclische beweging. De groeiperiode in de VS gaat haar negende jaar in, historisch best lang. Als dat kentert, is een renteverhoging van tafel.

Wat er ook gebeurt, het blijft de kunst voor Yellen om zich niet te laten verleiden tot op korte termijn gewenste maatregelen, want haar beleid heeft grote gevolgen op de lange termijn.

BELEIDSRENTE LIGT AL BIJNA 10 JAAR ONDER DE LANGE MARKTRENTE

